

ovako velik broj učesnika, kakav je bio na ovom kongresu (dosada najbrojniji) nije prikladan za dublja raspravljanja i ulaženja u pojedine probleme.

Domaćinima Kongresa treba odati priznanje na dobroj organizaciji. S obzirom da je Kongres imao jubilaran karakter, tj. da se održavao u znaku 1100-godišnjice slavenske pismenosti, domaćini su nastojali da se taj jubilej što jače naglasi, te nije slučajnost što se Kongres i održao u Ohridu. Zbog toga je na Kongres pozvan arhiepiskop Ohridski i Skopski i mitropolit makedonski (g. Dositej), predstavnik slavenskog makedonsko-kanadskog komiteta iz Toronta i predstavnik crkvene općine Makedonske pravoslavne crkve u Kanadi (Mihail Talin). Kongresne značke predstavljaju simbolično Ohridsku školu i nose brojeve 863 i 1963.

Za vrijeme Kongresa bila je otvorena izložba starih makedonskih rukopisa u crkvi sv. Sofije.

Kongres je donio rezoluciju koja se sastoji od 14 zaključaka. Većina se zaključaka odnosi na nastavu, a prva tri koja se ne odnose na nastavnu problematiku, citirat ćemo ovdje:

1. »Kongres smatra da treba pokloniti punu pažnju izradi historije jugoslavenskih književnosti i da na dnevni red slijedećeg Kongresa treba staviti osnovna pitanja izučavanja i tumačenja našeg književnog stvaralaštva u prošlosti.

2. Kongres smatra da treba više pažnje pokloniti izučavanju naše novije i suvremene književnosti.

3. Kongres je mišljenja da naši univerziteti, akademije nauka i naučna društva treba da povedu veću brigu o naučnim kadrovima za pojedine oblasti lingvistike i nauke o književnosti, naročito za one gdje vlada oskudica u stručnjacima (nar. za starija razdoblja svih jugoslavenskih književnosti)«.

A. Nazor

PRVI SASTANAK INTERNACIONALNE KOMISIJE ZA CRKVENOSLAVENSKI (OPČESLAVENSKI) RJEČNIK

Napokon je održan prvi sastanak Internacionalne komisije za crkveno-

slavenski (opčeslavenski) rječnik koja je bila predložena na IV internacionalnom slavističkom kongresu u Moskvi 1958. Sastanak je organizirao — u sporazumu s prof. J. Kurzom, predsjednikom Komisije, i Jugoslavenskim slavističkim komitetom — Staroslovenski institut te je sastanak i održan u njegovim prostorijama, u Zagrebu od 4—8. juna 1963.

Sastanku su prisustvovali: iz ČSR akademik Bohuslov Havránek i dr. Josef Kurz, iz Bugarske dr. Dora Ivanova-Mirčeva, iz Rumunjske dr. Gheorghe Mihailă; svoj je izostanak ispričao predstavnik Poljske doc. Leszek Moszyński, a u posljednji čas javljen je izostanak sovjetskog člana Komisije akademika Viktora Vladimiroviča Vinogradova.

Komisija se upotpunila i konstituirala. U nju su ušli:

za Jugoslaviju: Vjekoslav Štefanić, Petar Đorđić, Josip Hamm;

za SSSR: akad. Viktor V. Vinogradov, Andrej S. L'vov Nikolaj I. Tolstoj;

za Čehoslovačku: akad. Bohuslav Havránek, Josef Kurz, Václav Fr. Mareš;

za Bugarsku: Kiril Mirčev, Dora Ivanova-Mirčeva;

za Poljsku: Leszek Moszyński;

za Rumunjsku: Gheorghe Mihailă.

Za predsjednika je izabran Josef Kurz, za potpredsjednika Vjekoslav Štefanić, za sekretara Dora Ivanova-Mirčeva.

Na dnevni red su u osnovi postavljene ove tačke:

1. o općim problemima crkvenoslavenskog rječnika;

2. o spomenicima u pojedinim zemljama, odnosno o redakcijama, o problemu njihove eksploatacije za Rječnik te o dosadašnjem radu i planovima u pojedinim centrima;

3. o pojedinim aspektima Rječnika, naročito problem: jedan ili više rječnika, o organizaciji i koordinaciji rada;

4. o tehničkim pitanjima ekscerpiranja.

O prvog tački referirao je prof. Kurz uglavnom na bazi češkog Nacrta (Návrh přípravných prací pro slovník jazyka církevněslovanského) što ga je izradio František Václav Mareš.

O predmetu 2. tačke govorili su predstavnici pojedinih centara (o hrvatskoglegoljskim spomenicima i o dosadašnjem radu u Staroslavenskom institutu govorio je Vj. Stefa- nić). Iz njihovih referata vidjelo se: da je Staroslavenski institut u Za- grebu već prilično napredovao u eks- cerpiranju hrvatskoglegoljskih tek- stova za crkvenoslavenski rječnik; da se u Makedoniji rad praktično nije započeo ali su spremni da zapo- nu; da se u Beogradu, odnosno u Novom Sadu, radi na rječniku iz srpskih starina (novi Daničić), zatim na rječniku tzv. novocrkvenoslaven- skog (XVII—XVIII st.) te na izdanju Krmčije, a za ekscerpiranje srpskih crkvenoslavenskih tekstova zasad nema spremnog kadra; da se u Sofi- ji radi već mnogo na historijskom rječniku bugarskog jezika i da je za njih teško izdvojiti materijal toga rječnika od materijala za crkveno- slavenski rječnik; da se u Moskvi prikupio obilan materijal za historij- ski rječnik ruskog jezika te da su odijelili spomenike za ovaj rječnik od spomenika crkvenoslavenskog je- zika; da su u Rumunjskoj spremni da započnu rad na rumunjskoj re- dakciji za Rječnik.

U pogledu ostalih problema vodile su se opširne diskusije, i to: oko no- vog naziva crkvenoslavenskog jezika, oko vremenske granice što bi je imao obuhvatiti Rječnik, o odnosu prema historijskim rječnicima, o rad- nim centrima i njihovoj suradnji, o odnosu pojedinih redakcija i naro- čito o problemu da li treba izraditi jedinstveni rječnik za sve redakcije ili da svaki centar izradi rječnik svoje redakcije. Posebno se raspra- vilo pitanje tehnike ekscerpiranja, odnosno redigiranja — na bazi refe- rata N. Linarić i prijedloga Fr. Mareša. U diskusiji su osim članova Komisije učestvovali i drugi prisutni slavisti.

Zaključci su Komisije uglavnom ovi:

da se Slavističkom komitetu pred- loži promjena naziva »crkvenosla- venski jezik« u »općeslavenski knji- ževni jezik«;

pozdravlja se izrada rječnika opće- slavenskog književnog jezika, ali se ne isključuje mogućnost izrade para- lelnih rječnika za različite redakcije

koji bi se osnivali na zajedničkim principima i tehničkim normama;

da do sofijskog kongresa radni centri podnesu popis tekstova koje će uzeti za potpunu ekscerpciju (od- nosno koje su već ekscipirali), i to prema redakcijama ili po temama;

da se uskladi tehnika ekscerpi- ranja i terminologija prema načel- ima koja prihvati Internacionalna komisija;

da praški centar pošalje svima radnim centrima popis riječi (»he- sláf«) njihova Slovnika jazyka staro- slověnského, a kasnije da svaki rad- ni centar također dostavi drugim radnim centrima svoj popis riječi;

da svaki radni centar šalje u glav- ni centar (kad se on uspostavi) po jedan primjerak svih svojih listića;

da Internacionalna komisija rje- šava sva važnija pitanja na svojim plenarnim sastancima, a manja da rješavaju predsjednik i tajnik Komisije;

da predsjednik Komisije podnese na V slavističkom kongresu u Sofiji izvještaj o radu Komisije.

Smatra se da je ovim prvim sa- stankom Internacionalne komisije za općeslavenski Rječnik crkveno- slavenskog jezika udaren temelj du- gotrajnom radu koji će jamačno do- nijeti ploda čitavoj slavistici i osta- lim naučnim disciplinama, a unapri- jedit će i opću međunarodnu surad- nju na kulturnom i naučnom sektoru.

Vj. Š.

SASTANCI JUGOSLAVENSKE KO- MISIJE ZA RJEČNIK CRKVENO- SLAVENSKOG JEZIKA

Jugosl. slavistički komitet je na zasjedanju povodom Slavističkog kongresa u Ljubljani 1961. prihvatio prijedlog da se osnuje Jugoslavenska komisija za izradbu crkvenoslav. rječnika u smislu zaključaka IV In- ternacionalnog slavističkog kongresa u Moskvi 1958. Ta je Komisija odr- žala prvi sastanak u Beogradu 15. XI 1962. Na njem su pored potpred- sjednika Komiteta Radovana Dila- lića i sekretara Komiteta Dimitrija Vučenova učestvovali: iz Zagreba Vjekoslav Štefanić i Nevenka Lina- rić, iz Beograda odnosno Novog Sada Petar Đorđić, Irena Grickat i Mitar Pešikan, iz Skoplja Rada Ugrinova.